

Traditionen med kranselægning på Flyvergraven i Skarrild.

Fra omkring 1946 var det Frihedsfondens Lokalkomite i Herning, som varetog kranselægningen ved krigsmindesmærkerne (Kaj Munks kors Hørbylunde, mindesmærket i Herning og Flyvergraven Skarrild).

Jfr. Frihedsbevægelsen protokol: I foråret 1946 stiftedes Frihedsfondens Lokalkomite i Herning (under Frihedsfonden). Et udvalg på ca. 10 medlemmer. Knud Hagedorn formand. Alle omegnsbyer havde en kontaktperson. I Kibæk var det bagermester Illsvad.

I 1969 meddeler Folkebladet, at Robert Dalbøl, Frihedsfondens Komité, Herning, havde medvirket ved kranselægning i Skarrild i 25 år. Han modtog en RAF jubilæumsplakette overrakt af RAF. Oberst Niels Holst Sørensen var også til stede ved højtideligheden.

Jfr. Frihedsfondens protokol stopper komiteens virksomhed omkring 1971. Repræsentation fra denne side overtages derefter helt af hjemmeværnet, hvor gamle medlemmer fra modstandstiden jævnligt deltager ved kranselægning i Skarrild den 4. maj. Lokale hjemmeværnsfolk under kommando deltager med fane. Distriktslederen lægger en krans. Nu er det en fast tradition for hjemmeværnet at deltage.

Fra Flyvestation Karup og RAF begynder deltagelse ved kranselægning i 1962. Også for de to flyvevåben blev det snart en tradition at deltage ved kranselægningen i Skarrild. Gennem årene er traditionen blevet vedligeholdt af de skiftende stationschefer i Karup, således at der i dag nærmest er tale om fast deltagelse.

Tilstedeværelsen af officerer fra RAF var i de første år en selvfølge. Det danske flyvevåben havde i en lang årrække fast tilknyttet engelske officerer i staben i Karup. Ved oprettelsen af Enhedskommandoen blev engelske officerer tilknyttet kommandoets NATO-stab.

Avisernes dækning af de årlige kranselægninger er meget afhængig af arrangementets og begivenhedens betydning og størrelse. Således blev den store Remembrance Day i 1971 beskrevet i detaljer. Gennem de senere år har der været tale om en særdeles grundig dækning med både tekst og billeder.

Der forekommer enkelte år, hvor en kranselægning slet ikke omtales, og i mange tilfælde beskrives en sådan begivenhed som om, der ikke har været lokal deltagelse i Skarrild – ud over sognepræsten.

Repræsentant fra kommune har i nogle få tilfælde været til stede ved en kranselægning. Men det har ikke udviklet sig til, at kommunale myndigheder har lagt deres egen officielle krans på flyvergraven, hvilket nok kan undre lidt.

Fra omkring 2001 udvikler kranselægningen i Skarrild sig til at blive en mere omfattende begivenhed med deltagelse af RAF veteraner fra England.

Museumslederen i Skarrild, Verner Nørgaard Andersen, opretter via internet en række forbindelser til kontakter i England, Canada, Australien og USA. Det resulterer i besøg af dels pårørende til omkomne flyvere, dels til, at en række RAF veteraner kommer til Skarrild for at deltage i højtideligheden i forbindelse med kranselægningen, som nu udvikler sig til at blive en større markering af flystyrt og 5.-maj højtidelighed.

Gennem seneste tre år har arrangementet samlet mellem 200 og 250 mennesker fra nær og fjern, som efter kranselægningen og andagten i kirken var samlede med de engelske veteraner i forsamlingshus eller kulturhus omkring kaffebord, sange og taler. I 2003 med uddeling af mindeskrift om flystyrtet.

Næste år, 2005, 60-året for Danmarks befrielse, planlægges et arrangement i Skarrild, hvor kranselægningen ved flyvergraven fortsat holdes i hævd, men højtidelighedens hovedtema skal være mindet om Danmarks befrielse. I den forbindelse påtænkes udgivet et skrift, en lille bog på 50 sider, som sætter fokus på **Kaj Munks virksomhed på denne egn**. Både Lise og Kaj Munk havde en særlig tilknytning til Skarrild, hvilket bl.a. vil være hovedtemaet i den lille bog. Manuskriptet stilles til rådighed for Skarrild – Karstoft Museum af undertegnede. Omkostningerne ved bogens fremstilling skal være baseret på støtte fra fonde eller andre sponsorer.

Vedrørende arrangement i 2005, så har den australske ambassadør, Sir R.M. Peek, givet foreløbig tilsagn om deltagelse. Desuden er repræsentanter fra canadiske og engelske ambassader inviteret.

Som foredragsholder er foreslået én ud af følgende: *Bjarne Nielsen Brovst, Arne Munk eller Per Stig Møller*. Forslagets gennemførelse vil afhænge meget af foredragsholderens honorar.